

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei, fél évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Ór-utca 1. sz. küldendők.

Előfizetőinkhez!

Lapunk végére ért első évi pályafutásának. Sok küzdelemmel, sok akadályon át jutott el eddig, s a jövőben, mindjárt a második életév kezdetén még több küzdelem vár rá, még több akadály mered elébe. Anyagi küzdelmek és akadályok, de megmérkőzhetünk velük, ha akarjuk. Szomorú, hogy eddig kevesen akarták komolyan. Azok közül, kik a lapot állandóan tartották több, mint fele eddig semmit sem fizettek az előfizetési díjból. Ilyen körülmények között a lapot fenntartani lehetetlen, mert más anyagi erőforrás nem áll rendelkezésünkre s a kiadótól sem kívánhatjuk, hogy évszámra előlegezze a költségeket, mikor a pénz értéke hetenként csökken.

Ezt nem is teheti tovább. E mellett a drágasággal a nyomdai költségek is tetemesen emelkedtek, aminek következtében kénytelenek vagyunk az előfizetési díjat 60 leire felemelni. De még így is csak akkor tudunk kéthetenként 6 oldalon megjelenni, ha minden egyházunk előfizet és lelkészársaink legalább félannyi előfizetőt gyűjtenek és az előfizetési díjat félévenként előre beküldik.

A lap megrendelése minden egyháznak saját és fontos érdeke. Benne jelennek meg a pályázati és egyéb hirdetések és kizárólag benne fognak megjelenni *a püspöki körlevelek és egyházkerületi határozatok*, melyeknek nem ismeréséből kiszámíthatatlan kár származhatik egyházainkra. Mig félannyi előfizető szerzése sem lehetetlen, hiszen átlag minden második egyházban csak van talán még egy lelkes világi férfi, ki 60 leig érdeklődik egyházának ügyei iránt.

Reménységgel és tervekkel vettem át a lapot. A reménység valóra vált, mert a munkatársak nagy számmal jelentkeztek és munkálkodnak. A tervek megvalósításához azonban anyagi erő szükséges. A legkisebb óhajítás volna, hogy kéthetenként 8 oldalon jelenhessen meg, de ha ezt még nem érhetjük el, 6 oldalt

fenn kell tartanunk, mert 4 oldalon lapot szerkeszteni nem lehet.

Röviden, a maga rideg valóságában ez ma lapunk helyzete. A jelen számot mindazoknak megküldjük, akiknek eddig küldöttük. Ismételt és nyomatékosan felhívjuk azonban előfizetőink figyelmét, *hogy aki e számot megtartja, azt úgy tekintjük, mint aki a lapot továbbra is jártni akarja és előfizetőink sorába fizetési kötelezettséggel felvesszük.* Felkérjük egyszersmind a mult évről hátralékosokat, hogy hátralékaikat szíveskedjenek postafordultával beküldeni, a jelen félévi előfizetési díjjal együtt. Felkérjük különösen lelkészársainkat és vezető világi férfainkat, hogy tegyenek meg minden lehető lapunk fejlődése érdekében, hogy fokozottabb mértékben az lehessen, aminek lenni kell: egyházunk jelentékeny szellemi erőinek megnyilvánulása, szervezésünknek, jövőt alapozó munkánknek egyik eszköze és egyházi életünk megújulásának, virágzóvá tételének jelentős előmozdítója.

Uti jegyzetek.

**Külföldi segítség a magyar református egyház-
községeknek.**

Hollandia. Amerika után ezt a kiváltképen kálvinista országot kell megemlítenem, mely annyira magán viseli a kálvinista jelleget, hogy legkiválóbb volt miniszterelnökét, a ma is élő Kuypert is a ref. papok sorából hívta el a királynő és nemzet bizalma. Ez a kis állam a magyar hittestvérek iránti szeretetnek egész csodás gazdagságával mutatja be magát előttünk. Mintha csak a gályarabszabadító Ruyter tengernagy szelleme kelt volna fel és ihlette volna meg minden hollandus lelkét, annyira szinte versenyre keltek egymással a jólelkű emberek az irántunk való szeretet kimutatásában. Kuypert Ábrahám leánya Kuypert Katalin nyelvünket is megtanulta; minden évben heteket tölt Magyarországon, hogy személyesen ellenőrizze a gyermeknyaralási akciót s a ruhasegélyek kiosztását.

Azzal kezdték, hogy mindjárt a kömmün megszűnte után 6 millió koronát és nagymennyiségű ruhaneműt hoztak magukkal kiosztás végett, továbbá 15 konyhán ezer gyermek számára Budapesten ingyen ellátást rendeztek be, melynek költségeit közadakozás útján otthon teremtik elő. Majd tizezrével vitték délibábos, szélmalmos, szép hazájukba a magyar gyermekeket ingyen nyaraltatásra, hogy ősre kelve erőből duzzadó, piros, pozsgás arcu gyermekekkel örvendeztessék meg a magyar édes anyákat. És e kedves hollandus nők a holland nyelvet megtanult magyar gyermekekről még a távolból is gondoskodni kívánnak azért, hogy számukra Budapesten holland-magyar elemi iskolákat állítsanak fel. Így aztán módjukban lesz az újabb nyaralási kirándulásig a magyar gyermekeknek magukat a holland nyelvben gyakorolni.

Amily kedves és szeretetteljes az összekötetés a gyermekek lelkén át a holland és magyar anyák között, éppen oly szoros és meghitt a kapocs a két ország kálvinista egyházának vezetői között is. Ennek volt imponáló kifejezője az a hatalmas holland-magyar konferencia, mely Budapesten, a ref. theologia disztermében nagy, előkelő világi közönség és az ország minden részéből egybeseregő papság jelenlétében ápril hó 19–22. napjain volt megtartva. A konferencia minden összejövetele imával és bibliamagyarázattal kezdődött. Előadást tartottak azon dr. Grosheide amsterdami egyetemi tanár a szentírás tekintélyéről, dr. Bouwman kampeni theol. tanár „Egyház és hitvallás” címen, Forgács Gyula péceli lelkész a keresztyénség gyakorlati követel-

ményeiről, dr. Hockstra kampeni theol. tanár az ifjúság neveléséről értekezett. Ápril 21. és 22-én dr. Bouwman az egyházfegyelemlről beszélt, míg dr. Wielenga amsterdami ref. lelkész „Az egyház és az evangélizáció” címen tartott az evangéliom erejétől áthatott hatalmas előadást. Dr. Ravasz László püspök gyengélkedése miatt sajnos, csak rövid ideig vehetett részt a konferencián. A bibliamagyarázatokat dr. Szabó Aladár, ez a csodás lelki gazdagsággal megáldott nagy papunk vezette a föle megszokott evangéliumi ékesszólással s igaz keresztyéni alázattal.

Felejtethetlenül kedves volt a konferencia diszelnökének, dr. Bouwmannak eszmékben gazdag, temperamentumos előadása, aki elmondotta, hogy ők Hollandiából Magyarorszáig örömmel tették meg a fáradságos nagy utat, mert az a céljuk vezet, hogy megteremtsék a két nemzet kálvinistája között az u. n. lelki diplomáciát s amikor itt járunk — mondotta — úgy érezzük magunkat, mintha otthon volnánk, mintha saját hazánk tereit, rónait járnánk. — Akik ott voltunk, lélekben meg gazdagodva és azzal a boldogító tudattal oszlottunk szét, hogy nincs szebb, felségesebb munka, mint a minden, politikai és nyelvi határok felett álló Istenországáért élni és fáradozni.

A tolmács tisztét dr. Szabó Aladár, Forgács Gyula, Galambos Zoltán lelkészek, Kállay Kálmán konventi titkár, volt bukaresti lelkész és dr. Sebestyén Jenő theol. tanár töltötték be nagy hozzáértéssel. Ápril 23-án, vasárnap délután a főváros különböző ref. templomaiban beszéltek a hollandiai kiküldöttek, előadásaikat mindenütt tolmácsok fordították le magyar nyelvre; ápril 24-én, hétfőn

Képek egyházmegyénk történetéből.

Anagyszalontai jubileumi ünnepélyen előadta Debreczeni István.

(Folytatás)

A könyörgés után számba szedik az egyházakat. A bihari traktusból átjött Harsány, Ugra, Zsadány, Mezőgyán, Geszt, Sarkad, Szalonta, Tenke, Gyanta Okány, Kőtegyán, Árpád, Tárkány, Belényes, Keresztur, Ant, Tamásda, Baj, Belényesujlak, Feketetót, Fenes, Remete, Berekböszörmény, Körösszegapáti, Szakál, Magyarhomorog, Komádi, Sass, Sonkolyos, Jánosfalva. A békésiből: Erdőhegy, Feketegyarmat, Nagyzerénd, Bélzerénd, Vadász, Borossebes, Pankota, Gyorok, Kispereg, Ágya. Megtörténik a megalakulás. Már beérkeztek a szavazatok az esperesi és coadjutor curatorai tisztségekre. Az előbbi Bor István zsadányi prédikátor, az utóbbi Tisza László lett, ki 33 votumot kapott, míg örökébe a bihari tractusban csak háromszori szavazás után tudtak utódot választani. Tisza László úgy nyilatkozott, hogy „ámbar magános állapotja és sok gondal járó házi környül állásai nehezen engedik, hogy ezen hivatalt felvállalhatná, mindazonáltal előtte

forogván, mint hazája iránt való igaz szeretete, mint vallása iránt buzgósága, míg az isteni gondviselésnek életét terjeszteni tetszik, ámbátor terhesen, de örömmel felvállalja és elfogadja.” Mindketten 10 esztendeig állottak az egyházmegye élén, előbbi ugyan névleg 1838 végéig, midőn cimben is felváltotta az addig pro-seniorként működő fiatal Balogh Péter, az utóbbit pedig fia Tisza Lajos Biharmegye akkori főjegyzője.

A megalakulás után szinte lázas munkával kezdenek a szervezéshez. Gyors egymásutánban tartják meg ez évben 5 gyűlésüket. Megválasztják az assessorokat, a notariust, a tractuális cassa kezelőjét, el- és áthelyezik a prédikátorokat és tanítókat, szigorúan megtartva a törvényeket és rendeleteket. Kiterjed figyelmük a szétszórva lakó hitsorsosokra, felkeresik őket, mint az erdőgyaraki szállásokon és a vadászati határban egy Horindzsa nevű helyben, ahol lakó 10 familiához egy hivatlan tanító akad. Megállapítja az évi tractuális költségeket. A tractus koordináltatására tett költségek csupán a tractus pecsétnyomója, mely 10 frt egy rizma papíros 1 frt és egy font spanyolviasz, mely 6 frt, egy summában 25 frt. Hálával említi fel, hogy Tisza László bő-

pedig dr Balthazár Dezső püspök és Csikesz Sándor theol. tanár vezetésével Debrecen meglátogatására utaztak le.

Hollandia részvéte, segítő szeretete egyébként is olyan sokoldalú, olyan megható módon nyilatkozott meg Magyarország iránt, hogy a főváros hálából a városligeti szép Fásor-utat a holland fejedelemné nevére Vilma királynő utnak nevezte el.

Angolország. Jóllehet az angolok kijelentték, hogy a magyar trónt illetőleg exportálni való hercegük nincs, de annál bőkezűbb módon siettek magyar kálvinista hittestvéreik felsegítésére. Különösen a skót szabad egyház (United Free Church of Scotland) fejtett ki nagy agitációt a segélyezés érdekében, de az oroszlárnészt e munkából mégis Webster Jakab angol lelkész vette ki, ki a háború kitörése előtt éveken át volt a budapesti skót misszió lelkésze, annak idején megtanult jól magyarul, sőt magyar nyelven predikációs könyve is jelent meg. Bár a háború kitörésekor az esetleges internálás elkerülése végett visszament hazájába, de nem szűnt meg Angliában érettni fáradhatlanul munkálkodni. Mint maga kijelenté, mintegy 100 hirlapi cikkel és közel ezer felolvasással igyekezett egész Angolország területén a hittestvérek áldozatkészségét a háború és forradalmak által meggyötört magyar egyházak iránt felelőbresztetni. A segélyezés nem egyetlen nagyobb összegben történt, hanem állandóan kisebb-nagyobb tételekben, részben pedig ruházati cikkekben. Ezeknek megköszönése, valamint az erősebb kapcsolat megteremtése végett, 4–5 heti tartózkodásra május hó 8-án dr Ravasz

kezűsége sok költségtől menti meg a tractust, mivel sokszor magához hívja gyűlésre és vendégül látja őket.

Az évi kiadás mégis sokra megy, mert a fuvar sokba kerül, mivel nem teljesíthetik az egyházak mindet. Sok gondot okoznak ebben az aradi, de főképp a belényes vidéki egyházak. — Van özvegy, árva gyámintézetük is, u. n. deficiensek cassája, melyből néha-néha, bár ritkán és soványan segélyt is adnak. Pl. a következő évben, midőn Földesi Pál prédikátor özvegy gyámoltalanságban felsegítést kér: 4 forintot rendelnek neki, vagyis kétharmadát egy font spanyolviasznak. Sőt később Berkesz Péter özvegyét kérelmével el is utasítják, mivel ifjú és egészséges s így a tractus segédelmére nem méltó.

Szigorúan őrködnek az erkölcsök felett, fegyelmet gyakorolnak önmagukkal és egymással szemben is. Munkájuk beleolvad az élet szürke hétköznapiaságába, de nyomán templomok épülnek, tornyok emelkednek, iskolák állnak fenn s tisztulnak a szívek, erősödnek a lelkek, s ami előbb csak néhány nagy szív gazdasága volt, lassan 100 meg 1000 szívben lesz kinccsé, áldássá, életté.

[Vége.]

László püspök, dr Nagy Sándor ref. lelkésszel Angolországba utazott, s onnan június 6-án tért vissza Budapestre. Egyházunk eme tüneményes tehetségű, gondviselészerű főpapja óriási hatást ért el angolországi útjában mindenütt. Többek közt megjelent a skót egyesült szabad egyházak zsinati ülésén is, hol az angol királyi udvar s a trónörökös jelenlétében a magyarországi református egyházzal tartott angol nyelvű előadásával valósággal elbűvölte a fényes nagygyűlés tagjait.

Svájc. Végül Svájcra kell megemlékezni, erről a magas kulturájú kis államról, erről a Kálvin működése által megszentelt földről, melynek népe a segítésnek annyi sokféle módját találta ki és gyakorolta láncolatosan a nyomorba jutott magyar hittestvérekkel szemben. Sokan jártak kint náluk a magyar ref. egyház megbízásából és mindannyian pénzzel megrakodva tértek haza. Legutóbb dr Szabó Aladár gyűjtött össze svájci üdülése alatt magyar református egyházi célokra 45 ezer sváci frankot, mi a mai valutáris viszonylatban 64 millió magyar koronának felel meg.

Dr Gyenge János.

Külföld

Kálvin sirja.

Az oxfordi egyetem egykori európai hírtudós tanárának, a bátor reformátornak Wiclif Jánosnak a sorsa mindenki előtt ismeretes. Míg élt, az evangéliumi igazság hatalmas pörölyével zúzta szét hazájában, Angolországban a pápai egyház minden tévelygését. Mindenkit elbűvölő prédikációival szemben az angol klérus képtelen volt a szellemi harcot felvenni. De hogy meghalt, annál nemtelenebb bosszútáltak élettelen testén tehetetlen dühökben ellenfelei. A nagy férfiú sirját feldúlták, csontjait megégették és hamvait a Themze folyó vizébe szórták. Nemkülönb sors érte a vallásszabadság svájci hőst Zwingli Ulrikot, ki kezében a szabad református kantonok zászlójával esett el a kappeli csatamezőn. Az ellenséges kath. tábor katonái, mikor az ütközet után holtan megtalálták, testét darabokra vagdalták és hogy hívei el ne temethessék, a világ minden égtája felé szétszórták.

E szomorú példák lebegtek egyházunk nagy reformátora Kálvin János barátainak a szemei előtt, amikor eleve lehetetlenné akarták tenni, hogy siri nyugalmában a nagy férfit valaha bárki megháboríthassa. Tudták azt, hogy bent, Genf városában a Kálvin által erkölcsstelen, dorbéző, életükben vasszigorral megrendszabályozott u. n. libertinek, kint a nagyvilágban pedig Európa kath. fejedelmei alkalomadtán könnyen bosszút állhatnak Kálvin tetemein. Ezt elkerülendő, miként egykor Jézus testét Arinathiai József, úgy Kálvinét a genfi Speyr-család vette magához és temettette el teljesen jeltelen sirba, mint ahogy azt a nagy reformátor még életében meghagyta. A sir helyét a Speyr-család pontosan lerajzolta s

mint szent családi titkot őrizték 357 éven és adták át egymásnak a család férfitagjai. De most, hogy a család utolsó élő férfitagja élete végének közeledését érezte, felfedte a szent titkot Kálvin genfi egyházának a vezetői előtt. Így került hosszú évszázadok múltán nyilvánosságra, a nagy férfiú nyugovó-helye.

A cseh kath. egyház szétesése. A „Quarterly Register”, a presbyteri világszövetség hivatalos lapja írja, hogy Csehszlovákiában a róm. kath. egyházból 1918 óta mintegy félmillióan léptek ki; 110 pap, 150 ezer taggal megalapította a csehszlovák nemzeti egyházat és 1500 pap kérésezt a Vatikánnal a papok nőülését, a latin nyelv helyett a nemzeti nyelv használatát és az urvacsorának két szín alatt való kiszolgáltatását. Jóllehet, hogy a kitérték legnagyobb része atheista felekezeti-külvé lett, azonban az élelmes cseh protestánsok ezeket a külföld előtt úgy kezelik propaganda utjakban, mint a prot. egyház új tagjait, kiknek új egyházközsegekbe leendő megszervezése érdekében csak magától Amerikától 15 millió cseh koronát, román pénzben mintegy 45 millió leit kaptak, ugyanakkor azonban ezek a jó cseh hittestvérek annyira önzők, hogy nyomorogni engedik minden segély nélkül csehszlovákiai magyar egyházközsegeinket; elfelejtik, hogy az ellenreformáció irtó munkája által letiport cseh református egyházat egykor a pataki főiskola amaz apostoli lelkű tógás diákjai keltették életre, kik itthagya szülőt, testvért, hazát, barátot, a pásztorok nélkül maradt cseh reformátusok esdő hívására nagy rajokban siettek ki és telepedtek le Cseh és Morvaországban, hogy mint lelkipásztorok, új világra gyűjtsák az evangélium kialakulni látszott fátylóját.

Dr Gy J.

Egyházi hírek

Elemi iskolák államsegélye. A közoktatásiügyi miniszterium államtitkársága 300—1922. sz. a. a vármegyei és városi közigazgatási bizottságokhoz körrendeletet intézett, amelyben közli, hogy a felekezeti iskolák részére az illető tanítói állás díjleveleinek figyelembe vételével az államsegélyt engedélyezi. A rendelet intézkedik a tekintetben is, hogy a tanítói díjlevelek a tényleges állapotnak megfelelően újra értékeltesse az elfogadott és jogerőben fentartott magyar törvények és miniszteri utasítások szoros betartása mellett. Az egyházközsegekhez intézendő felhívás, mivel a díjleveleket záros határidő alatt kell fölterjeszteni, rövidesen szétküldetik. Az államsegély valóra-válását olyan nagyjelentőségűnek tartjuk a tanítók és iskolafenntartó egyházközsegek érdekében, hogy ezért a legőszintebb elismerést kell nyilatkoztatnunk a román kormány iránt.

Egyházkerületünk helyzete. A Bukarestben járt küldöttség utjának eredményéről a következőket jelenthetjük; A hármass bizottság vezetője, az erdélyi püspök, az illetékes tényezőkkel lefolytatott tárgyalások után a következő szavakkal bucsuzott Szabolcska Mihály és Soltész Elemér bizottsági tagoktól: „Ugy érzem, hogy nagyon

jó és becsületes munkát végeztünk.” A kormány-férfiak meglepődésüket fejezték ki afölött, hogy a simán és egyetértéssel folytatott tárgyalások végleges megállapodásra vezettek és végeredményben sem az állam szuverenitásán, sem az egyház autonómiáján sérelem nem esik.”

A bihari egyházmegye I. hó 26-án tartja rendkívüli közgyűlését, mely Csernák Béla esperest, Thury Kálmán gondnokot és a többi tisztségviselőt iktatja be.

Értesítés. Az elemi iskolák IV-ik és VI-ik osztályu tanulói részére szükséges évvégi bizonyítványok az előírt román-magyar szöveggel, melyet dr Caba Ágoston kir. tanfelügyelő ur volt szíves revideálni — finom famentes papíron nyomva 10 darab 5 leiért kaphatók Béres Károly, nyomdatulajdonosnál.

Hivatalos rész.

648—1922.

Nagytiszteletű Esperes Ur!

A közoktatásiügyi miniszterium kolozsvári államtitkársága a tanítói oklevelek egyenjogúsítása tárgyában már a múlt évben 34000. VI. sz. alatt kiadott körrendeletét a folyó évben ismételtén megújítván, van szerencsém azt szószserinti fordításban ezennel közzétenni:

„Miután arról győződünk meg, hogy a kisebbséghez-tartozó felekezeti tanítók az állam nyelvét, földrajzot, történelmet s a hazai alkotmányt nem taníthatják, ha magok se nem ismerik ezen tantárgy anyagát, az 1879. évi XVIII. t.-c. valamint az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 11. §-ában foglalt rendelkezések értelmében, a hatósága alá tartozó összes tanítókat és tanítónőket, akik még nem vizsgáztak, kötelezzük, hogy ezen tantárgyakból vizsgázzanak s tanítói oklevelüket egyenjogúsítsák.

Egyenjogusítva csak az 1918—19. tanév végéig megszerzett oklevelek lehetnek, az 1918—19 tanév után külföldön szerzett okleveleket a 40000—1921. VI. sz. rendeletünk értelmében nostrifikáltatni kell.

Az oklevelek egyenjogúsítása a román nyelv és irodalom, Románia történelme, földrajza és alkotmánytanából áll.

A tanítói oklevelek egyenjogúsítására a közoktatásiügyi államkormány 5 vizsgáló-bizottságot szervezett és pedig:

1. Szamosújváron Szolnokdoboka-, Szilágy-, Kolozs-, Besztercenaszód- és Tordaaranyos megyék részére. Az igazgató dr Precup Emil a szamosújvári állami főgymnázium igazgatója. A bizottság tagjai: az igazgató által javasolt és általunk megbízott tanárok.

2. Marosvásárhelyen Marostorda-, Alsófőhérs-, Kis- és Nagyküküllő-, Szeben-, Fogaras-, Csik- és Brassó megye részére. Igazgató dr Szócs Géza a szentgyörgyi állami főgymnázium igazgatója. A bizottság tagjai: az igazgató által javasolt, általunk helybenhagyott 3 tanár.

3. Nagyváradon Bihar- Szatmár- és Máramaros

megye részére. Igazgató Vostinár Pál a nagyváradi leánygymnázium igazgatója.

4. Temesváron Temes-Torontál-, Arad-, Krassószörény- és Hunyadmegye részére. Igazgató dr. Popovici Sándor a temesvári tanítóképző igazgatója, a bizottság tagjai az igazgató által javasolt s általunk elfogadott 3 tanár.

5. Szebenben az összes erdélyi szász tanítók részére. Igazgató Pekalos Viktor a tanítóképző-intézetek főfelügyelője a közoktatásügyi minisztérium kolozsvári vezérigazgatóságánál. A bizottság tagjai az igazgatóság által javasolt s általunk elfogadott 3 tanár.

A vizsga idejéről folyó évi szeptember 1—15. napja jelöltetik meg, azok részére pedig, kik a vizsgának nem felelnek meg, javítóvizsgáról ez évi december 13—30. A vizsga tárgya az elemi iskolatananyag beosztásában állapítatik meg, úgy, amint a hivatalos lap (Buletinul Oficial) 1921. évi december 1-én megjelent 10-ik számában közreadott.

Tankönyveikül ajánlatnak:

1. Dr. Precup—Ghita: Gramatica româna. 2. Bucesanu Sabin; Románnyelvű leckék. (Lecții de limba româna) 3. Giulia Hulca—Domido—Popa: Román irodalomtörténet. 4. Dr. Lupas: A románok története. 5. Mateescu—Litau: Románia földrajza. 6. Dr. Joanovici Gh.: Hazai alkotmánytan.

Ha a tanító sikerrel vizsgázott, a vizsgát eredménye vagy az eredeti bizonyítványra, vagy annak hitelesített másolatára vezettetik rá. A visszautasított tanítók bizonyítványt nem kapnak.

A vizsga díja 50, a javító-vizsgáé 40 leiben állapítatik meg, melyet a vizsga napján az igazgató kezéhez kell letéetni.

Felkérjük, hogy a vizsga sikere érdekében az illetékes igazgatóval érintkezésbe lépni és a vizsgálatra kötelezett tanítók kimutatását folyó évi augusztus 15-ig megküldeni szíveskedjék. Mateu vezérigazgató.

A fenti rendelet értelmében felkérem a nt. esperes urat, hogy a vizsgálatra kötelezett tanítókat, mivel a tanügyi kormány az államsegély kiutalását a vizsga letételétől teszi függővé — figyelmeztetni s azoknak névjegyzékét hivatalomnak ez évi július hó 15 napjáig megküldeni méltóztassék.

Atyafiságos üdvözlettel vagyok

Nagyvárad, 1922. június 16.

Sulyok.

852—1922.

Nagytiszteletű Esperes és Lelkész Urak!

A közoktatásügyi minisztérium kolozsvári államtitkárságának 6300—1922. VI. sz. leirata alapján az elemi zugiskolák bezárása tárgyában kelt körrendeletet tudomásvétel végett a következőkben van szerencsém közleni:

„1. Az 1868. évi XXXVI. t.c.-re hivatkozva a szövetséges nagyhatalmak és Románia között 1919. december 19-én Párisban kötött békeszerződés 9. §-a értelmében az Erdélyben, Körösvidéken, Bánátnban levő mindazokat az elemi iskolákat, amelyekben több tanuló nyer oktatást s nem valamelyik hitfelekezet tartja fenn, vagy a közoktatásügyi minisztérium mint társulati magániskolát el nem ismerte, zugiskolának nyilvánítjuk.

2. A különböző hitfelekezetek által fentartott is-

kolákat még abban az esetben sem tekintjük zugiskolának, ha azok a törvényeknek nem felelnek meg.

3. Hasonlóképpen nem tekintendők zugiskolának a közoktatásügyi miniszter által elismert társulati vagy más elemi iskolák.

4. A zsidó „Talmud Thóra“ vallásos iskolák sem zugiskolák, ha azok az 5900—1922. VI. sz. körrendeletnek megfelelnek.

5. Az 1868. évi XXXVIII. t.c. 6. §-a értelmében a szülőknek joga van a felhívott törvény 7-ik §-ában foglalt kötelezettség mellett háznál taníttatni, de azok a tanulók a tanév végén valamelyik nyilvánossági joggal bíró elemi iskolában vizsgát tenni kötelesek.

6. Az elemi zugiskolák azonnal bezárandók. A bezárást a tanfelügyelőség alapján a közigazgatási bizottság rendeli el. A bezárási határozatot városokban a rendőrprefektus, falvakban pedig a járási főszolgabíró hajtja végre.

7. Azokat a szülőket, akik gyermekeiket zugiskolákba küldik, úgy büntetik meg, mintha gyermekeiket egyáltalában nem taníttatnák.

8. A behajtott bírságpénzeket a helyi állami iskolába beírt szegény tanulók segélyezésére fordítják.

9. Ennek a rendeletnek a végrehajtásával a vármegyei és városi közigazgatási bizottságok bíztnak meg. Mateiu s. k. vezérigazgató.

Atyafiságos üdvözlettel

Nagyvárad, 1922. június 12.

Sulyok.

884—1922.

Nagytiszteletű Esperes és Lelkész Urak!

A közoktatásügyi minisztérium kolozsvári államtitkárságának a különböző szektákhoz tartozó tanítókételes növendékek hitoktatása tárgyában kelt 4447—1922. VI. sz. körrendeletét a következőkben van szerencsém közzétenni:

„Értesitem, hogy a Magyarországtól idecsatolt területeken érvényes törvények világosan rendelkeznek aziránt, hogy azoknak a szülőknek tanköteles gyermekei, akik közül egyik sem, vagy csak az egyik tartozik a recipiált vagy törvényesen elismert hitfelekezetekhez, — valamelyik recipiált vagy törvényesen elismert vallásban nevelendők. 1895 évi XL. t.c. 86. §-a.

Az adventista vallás vagy a többi ilyen secta recipiált vallásnak el nem ismertetvén, a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1896. évi 1675. számú rendelete értelmében az ilyen szülők gyermekeit abban a vallásban kell nevelni, amelyikhez a szülők tartoztak, mielőtt az egyik vagy másik szektához csatlakoztak volna.”

Tisztelettel kérem tehát, hogy e körrendelet figyelembe vételével eljárni méltóztassék.

Atyafiságos üdvözlettel

Nagyvárad, 1922. június 12.

Sulyok.

845—1922.

Pályázat

az érkörtvélyesi református egyház lelkeszi állására. Fizetés: 1. Ötven magyar hold föld. 2. Hetven köből megtisztított gabona. 3. Hatvan lei készpénz. 4. Hat ol kemény tűzrevaló fa. 5. Az ócska

temető használata. 6. Kongrua. 7. Palást díj egyházkerületi rendelet szerint. Pályázati határidő a lapban való megjelenés napjától számított három hét. A pályázatok Havas Gyula nagykárolyi egyházmegyei espereshez Bervenii — Börvely küldendő. Utolsó posta Carei-Mari — Nagykároly, Szatmárvármegye. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Megváltásra kötelező beruházások nincsenek.

Nagyvárad, 1922. évi június hó 2.

Sulyok.

Pályázat

hirdetjük a siteri ref. kisebb tanítói állásra. Évi javadalom: 1. Föld körülbelül 6 katasztrális hold, mely 3 fordulóban használtatik és belőle egy hold kaszáló. 2. Minden elébe járó iskolás gyermek fizet egy véke rozst [a gyermekszám átlaga 40]. 3. Pénz és egyéb természetbeni járandóságokért fizet az egyház pénztára évi 1500 azaz Egyezeröttszáz lejt, mely három év múlva ujonnan állapítatik meg és esetleges államsegély nyérése esetén a három éven belül is csak ezer lei fizettedik. 4. A Szabó Pál-alapítvány kamata (körülbelül 10—20 lei). 5. Lakás természetben. 6. A föld, rét, ház után az adót az egyház fizeti.

Kötelesség: A presbyterium által mindenkor rábizott osztályok vezetése, a kántortanító és lelkész helyettesítése. Pályázhatnak június 30-ig okleveles fitanítók. Az állás azonnal, esetleg szeptember 1-én is elfoglalható.

Siter, utolsó posta Szalárd, Biharmegye.

Ref. lelkészi hivatal.

Pályázat

hirdetjük a siteri ref. organista-kántortanítói állásra. Évi javadalom: 1. Föld 3 fordulóban használva, körülbelül 16 katasztrális hold, melyből 3 hold kaszáló. 2. Az összes természetbeni díjlevél szerinti járandóságokért, tandíjért fizet az egyház pénztára évi három-ezer lejt. Ezen összeg három év múltán új megállapítás alá esik és esetleges államsegély esetén a három éven belül is csak kétezer lei fizettedik. 3. Két illeték fa (körülbelül 3 méter), melyet a tanító kivágnak és hazahordatni maga tartozik. 4. Egyházi jegyzőségért 20 lei. 5. Temetési stóla: énekszós temetésért 12 lei 50 bani, predikációs temetésekor 25 lei és imás temetésekor 20 lei. 6. Lakás természetben kerttel és termő gyümölcsfákkal. 7. Föld, kert, ház és rét adóját az egyház fizeti.

Kötelesség: A presbyterium által mindenkor meghatározott osztályok vezetése, az összes egyházi jegyzői teendők, lelkész helyettesítése, kanonikus órák végzése, énekkar szervezése és vezetése. Pályázhatnak június 30-ig okleveles fitanítók. Az állás azonnal, esetleg szeptember 1-én is elfoglalható.

Siter, utolsó posta Szalárd, Biharmegye.

Ref. lelkészi hivatal.

Szülők figyelmébe!

Ha pénzt akarnak megtakarítani, úgy látogassanak el

SCHNEIDER és MIHELFIHEZ

Ferdinánd király- [Rákóczi-] ut 10. [Széchenyivel szemben.]

Nagytiszteletű Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!

A 321—1922. sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiskoláinknak használatra ajánlott **román-magyar nyelvű iskolai nyomtatványokat** famentes papírra nyomtatva raktáron tartom és azokat a következő legutányosabb áraim mellett hozom forgalomba:

Előmeneteli és mulasztási napló, íve 70 bani
Haladási napló --- --- --- --- --- íve 60 bani

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is köthetnek, a Mulasztási Naplót kötetenként 20 Leiért, a Haladási Naplót 12 Leiért.

Értesítő könyvecske, darabja 2 lei 20 bani.

Elemi iskolai bizonyítvány darabja 50 bani.

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papírokat is legutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jönné könyvnyomdát szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendelésüket kérve és azt előre is megköszönve, vagyok

hittestvéri tisztelettel

BÉRES KÁROLY nyomdatulajdonos,
az „Egyházi és Iskolai Szemle” kiadója
Oradia-Mare - Nagyvárad, Fő-utca 14. szám.

A háború alatt
leszerelt

ORGONA

sipoknak
ujakkal

pótlását megkezdtem és már eddig is több
református egyház orgonájának

helyreállítását

pontosan elvégeztem. — A nagytiszteletű lelkészi hivataloknak szívesen küldök költségvetést, de kérem, hogy előbb a *leszerelési* bárcát beküldeni szíveskedjenek.

ORSZÁGH ANTAL orgonaeépítő

O.-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi-) út 41. sz.

MAJOR FERENCZ

építész vállalkozó, Oradea-Mare - Nagyvárad

6—6

Hármas-utca 9.

Készít: mindenféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbízásokat és becsléseket. — Vállal a magas építkezéshez tartozó minden munkát, javítást és átalakítást. ::

Gyermek ruha!

Hol megérkeztek!

Bécsi fiú és gyermek ruha u. m.: **flu- és leányka kabát különlegességek.**

Bel- és külföldi gyapju-szövetek, szabókellékek dús választékban.